

Womhaj Bóh!

Czísło 25.
17. sept.

Lětnik 1.
1891.

Szerebiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy sobotu w Szmolerskej knihiciziscejce w Budyschinje a łu tam dostacź sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

17. njedzela po śwj. Trojizy.

Luk. 14, 1: A poda ło, so Jesuś pschindze do doma jehonego wyschšeho tych farisejskich na šabat, so by khlěba pojedł; a woni kachu na njeho.

Někajsi wyschšichi pola farisejskich bě ras Jesuśa prošłi, so chzyl k njemu pschincz na šabat něšto pojedz. Duž bě tam našch Knjes k njemu schoł. Dokelž běchu jeho k šebi do doma prošgli, je wón k nim schoł, a njeje ło wobarał; wschako bě tež něhdy pola tamnych w šanje šobu na kmašu pobyl. Š toho móžesch widzecž, so je našch Knjes rady pola naš sa hoscza, hdyž mamy šami w domje wješely a czestny dzeń. Chzesch měcz jeho doma pschi šebi sa hoscza a ło s nim, a jemu do woczow wješelicž, tehdy wón wěscze tež tebi do domu pódze.

Alle czile farisejszy běchu ludakojo a jebaki ludžo. Tajkich móžesch šebi tež dženka hiscze husto doscz bjes šwětnje smyšlenymi namakacz. Š rjanyimi hladkimi rěczemi běchu šebi woni Jesuśa k šebi na wobjed prošgli, ale pódla nětkle wschitzy na njeho kachu. Šunje tajkiche ludži móžesch tu na šwěcze doscz nadeńcz. Tajzy czi do woczow kza, nihdy zenje woni s tobu s prawdu njeměnja. Šo móžesch tehdy na nich pytnycz, hdyž mašch s nimi šchto na wikach czinicž, abo hdyž ło hewal s nimi šendzesh. Šo woczow czi tajzyle ludžo wscho hinal rěcza, hacž šebi we wutrobje myšla; s rěczu šu woni pschecziwo tebi hladzy, ale s wutrobu wscho pošni ludanja.

Šunje tajzyle šu tu wschitzy Šhrystušowi njepscheczeljo pschecziwo Šožim dječom smyšleni. Šlōza woni na koho něšto pschincz, abo jeho k šebi dele do škazenja šczahnycz, to je potom sa nich najwjetše wješele.

Našch Knjes pał je tam tola k tymle farisejskim schoł. Šemu bě wo to czinicž, hacž šebi njemóhl šamych tychle ludži dusche do- bhez. Šón je k nim schoł, pschetož, dokelž bě wón se šwojim njebjeskim Šožom wěcznje psches jene, bě wón šam wschón pošny šwjateje, škubokeje šabatneje czischiny, a tule czischinu we wutrobje njemóžesche jemu žane jenicžle towarštwu s farisejskimi a žana jenicžla jich lescž a šawiscž škashycz. — Šwój Knjes je drje móhl

wschón bjes stracha k tajkimle ludžom na towarštwu hicž. Alle ty? Šměl ło ty šthroblicž, k tajkim ludžom na towarštwu dōńcz, hdyž kōždy wschón mjelczo na Jesuśa kaka? k tajkim ludžom, kotřiz ło wot wonka na šdaczje k Jesuśowym pscheczelam dzerža, kiz pał šu s wutrobu na njeho wscho njepscheczelšy smyšleni? Šměl ło ty hicž do nich wušhnycz a pódla žohnowanje njeshubicž, kajež chze nam po prawom kōždžicža šbōžna njedzela wschēm pschincz? Chzyl ło ty šwazicz a ło bjes stracha hicž do nich wušhnycz a pódla na duschi njeshkodowacz?

Luby pscheczelo, sa tebe budze wěscze wjele šprawnišcho, so kōždžicžu šbōžnu njedzelu, kotruž czi Šóh wobradzi, na tajke wachnje wuzijesh, so móhl šam khwilu se šamym Jesuśom we prawym wutrobnym towarštwje pobycz. Duž poškuchaj tehdy rad na jeho šłowo, czitaj šebi něšto s biblije, budž nutry niz jeno w Šožim domje, ale tež doma wo jstwe. Šaj budzče doma wschitzy prawje nutry a mějče tōn dzeń wutrobny wschē cziche. Takle ło nam pschisteji, hdyž mamy tu šwój šabat. Šdyž mašch njedzelu, tehdy ło wo to staraj, so měl šam nutška w duschi prawu šbōžnoscz. Šlawucz pał ło tež, ło njedzelu wo to staracz, so měli czi, kiz šu Šhrystušowi njepscheczeljo, a kiz maju drje tež s tobu njedzelu, ale na nej niz kupa njedzelskeho žohnowanja, šami s tobu tajke Šože žohnowanje, kajež mašch ty wot lubeje njedzele.

Dženš' mamy wschitzy njedzelu,
Duž prošmy cze s wutrobu:
Pschindž, luby Jesu, šobu k nam,
Špocz wješ'le wschitkim wutrobam,
Šcziń bydlenje šej pola naš
A wostan pschi naš kōždy czaš.
Ša naš šy šłōncžko prawe ty,
Šy šwětlo sa wschē wutrobny.
Šdžež ty šy, tam je šwětlna,
Šdžež nješy, tam je wschitko czma.
Šy pola naš ty sa hoscza,
Še sa naš špochi njedzela. (Wschēdny Šoži Šhlēb.)

Samowola a Bože pucze.

Powjedał M. N.

X. staw.

Hanje ło nětł ſ łóždym dnjom lěpje dźěšče; bórny móžesche ło wobroczenja ſwojeho muža wješelicy, kotrehož jejna lubość — njech je to jemu ł čelczi prajene — hluboko ſahanibi a čaſto ſamóh, ło wołaſche: „Chžu nětł žyle hinaſchi čłowjek bycz, Hana!“ Tež njemóžesche ſararjež dobrotu dohwalicž. „So ſ žyła hiſčesze na mnje hladaju; a ja ſym pſchezo taſ hruby pſcheczimo nim byč.“ Jako paſ ł Haninemu njewurjeknitemu wjeſelu jeje prjedawſcha hnadna knjeni ſ Hergishofa ju na pucžowanju wopyta a tež ſ Riſcheczijanom dobrocziwje a pſcheczelniwje ło roſrěczowaſche, čzinjeſche wón žyle bojaſne a ſahanibjene wobliczo.

„Zaruju jara wo ſmjerč ſwojeje mólcžkeje“, Hana, jako bě wón wuſchoł, ł Friedze dźěšče, kotraž žyle hnuta dla jejneho pſchecmėnjeneho napohlada pſchi jejnym ložu ſedzeſche, „a tola, hnadna knjeni, taſ ſbožowna kaž nětł hižo dołhi čzaſ njeſym była. Riſcheczijan je kaž hinaſchi čłowjek; jeho žyly ſwobodny čzaſ pſchebywa tu a čzini wſcho ſam, haj, hdyž čže Bertha pomhač, njeczerpi to.“

„Wóh luby Knjeſ dđerž jeho tajſeho, moja ſtara Hana“, Frieda napscheczimi, „a my čžemy ło wſchitzy ſ tobu wješelicy.“

„Remſchi by wón wóndano nimale ſchoł, potom paſ je ło dla ſwojich towařſchow hańbował a je ło pſchi žyrkwinych wrotach wróczik. Eſebi myſlu, ſo, hdyž jenož budu ſ nim hič móž, hižo ło bu pónđe!“

Alle tole hańbowanje pſched towařſchemi wboheho Riſcheczijana bohuzel ſadže-wa, ſo ſ wobėmaj nohomaj na pucž polėpſchenja njepuſtaſche. Dawasche ſebi drje próžu a Hana bě doſcz roſomna, ſo njehaſche na jene dobo dokonjaneho muža mēcz. Eſo hižo jeho dobreje wole wjeſeleſche a wodawaſche, hdyž pſchezo taſ njendzeſche, kaž by jo rad mēka. Bė ſawėrnje lėpſchi čzaſ ſa nju pſchichot. Jeho dźeſczowa ſmjerč a Hanina čžęka khorocž bėſchtej Riſcheczijana jemu ł ſbožu hluboko hnulej, tež jeho po Božim ſłowje požadniſcheho ſczinilej. Eſwoju žonu ſebi nětł lěpje wažeſche a mėjeſche wſcho ſa dobre, ſchtož čzinjeſche. Tola mėjeſche ło wona wjele ſtaracz. Nimale poł lėta po dźeſczowej ſmjerčzi damy jej ſamej w roſrěczowanju ſ Wedelowom taſ wo jejnym žiwjenju powjedač:

„Po tajſim dvě dźeſczi ſemrjeteje ſuſpodžiny maſch nětł pola ſebje?“

„Haj“, wona wotmołwi, „wſchaf ſym ſuſpodžinje ſlubika, prjedy hač wumrje, ſo dyrbitej pola mje wotſtač, hač by ło nēſchto ſa njeju namaſało. Njechaſche jej ničto wſacz; wſchitzy maju ſami dźečzi. Luby Božo! a wbohej waczžy, taſ bjeſ nana a bjeſ maczerje!“

„Schto dha twój muž ł temu praji?“

„Tón nima ničto pſcheczimo temu; ſam ło na mólcžkimaj wjeſeli.“

„Kaſ paſ je ſ jeho mſdu“, ło ſarař wopraſcha, „doſaha dha ta ſa ſchtyrjoch?“

„Ach, ſ mſdu je ſka wēž“, wona bojaſnje mėnjjeſche.

„Wſchaf mėjeze, knjeſ duchowny, wón by čžył taſ rad ſ tutych towařſtwow wuſtupicž, ale njemóže derje. Te jemu hloſny na hłowje płacz. Nětł dyrbi ſaſo pſchinoschł płaczicž, potom jedyn wumrje, hnydom dyrbi ſaſo toler ł pohrjebanju dacž. S krotka: wot mſdy njewoſtanie wjele wyſche, ale, džaſowano Bohu, ſchtož wyſche ma, pſchinjeſe mi a njepſchepije ničto.“

„To je hižo wulki dobytł, Hana“, dźeſche ſarař.

„A ja móžu ſaſo derje dźełacz, ło wē domach dla mólcžkeju. Eſo mi taſ rjane dźeło dowėri a mam pſchezo ſkaſanki po tym, ſo njehodžu wjažy do fabriki. Hdy bych jeho jeno haſle ſ teje wēžy won mēka!“

„S kotreje wēžy?“

„Haj wſchaf, rēczja pſchezo ſaſo wo ſtrajku, a ja ło teho taſ žaſoſnje boju.“

„Pólczel mi jeho raſ“, Wedelow dźeſche, „wſchaf da ło nětł taſ derje ſ nim rēczecž.“

Riſcheczijan pſchindže pſchichodny wjeczor a ſarař ſjewi jemu, čžehož ło Hana bojeſche. „Knjeſ duchowny“, wón wotmołwi, „moja žona čže pſchezo, ſo bych ſe wſchėch tutych wēžow wuſtupik; tola wona ničto wo tym njeroſumi. Tej ł luboſczi bych to rad čzinił, pſchetož huſto ſym teho ſyty, ale wy njewējeze, taſ twjerdže jedyn nutſkach ſedzi.“

„Luby Wendlandto, njepobrachuje dha wam kuſt móžnoſcze?“ — „Knjeſ duchowny, hdyž ja wuſtupju, dha mje woni ſabijeja.

Eſnano ło hiſčesze čzini, hdyž knjeſ do wſcheho ſwoli.“ — „Schtoha čžecze žadacz?“ Riſcheczijan mjenowaſche žadanje.

„To je njemudre žadanje! Kaſ mójeze ſebi myſlicž, ſo do teho ſwoli. Budźeze tola roſumny, Wendlandto, a prajcze ludžom, ſo bychu ło hladali.“

„Nē, knjeſ duchowny, to móžemy ſebi žadacz pſchi tym dźełe a pſchi tych drechich čžaſach.“

Eſdychujžy dyrbjeſche duchowny jemu ničto njedokonjawaſchi ſaſo hič dacž.

„Wſchaf dyrbimy jo Bohu temu Knjeſej porucžicž“, wón ł Hanje dźeſche, kotraž w ſwojej nuſy huſto ł njemu pſchindže. „Budźe tebi tež pſcheſ tule horu pomhač.“

Riſcheczijan nětł ženje wjaž wo wotmyſlenym ſtrajku njereczjeſche, jeho žonje paſ nadpadže, ſo bė huſczijſcho kaž ſamyſleny, hdyž bjeſ ło bu rēczjeſchaj, haj wón njepſchindže taſ ł dypkom domoj, a ſchtož ju woſebje naſtróža, druhdy ſamo niž žyle ſtróby.

„Ach ty mój Knjeze a Božo“, wona ſdychowaſche, „tón ma tu wēž w hłowje“.

Kóždny džen wotčafnu wona powjeſcz po ſwjatoku.

„Pſchindžemy na proſchėřki ſij“, ſkoržeſche druhim žonom, „knjeſ njemóže dacž, ſchtož ſebi žadaju, a mėjeze ſamknje ſabritu“.

„Haj, wón je hižo ſ tya hroſyt“, jena wotmołwi; „mojemu mužej wſchaf je prajik, ſo ſebi ſ žykeho ſtrajka ničto njeczini; tón mėni, ſo je knjeſ tež bohaty doſcz, ſo móže po ſwojim hroženju čzinič.“

(Stónčzenje.)

Bjeſbóžnoſcz ſozialdemokratije.

S twojeho rta budžu ja čže! (Luf. 19, 22)

Bjeſbóžnoſcz ſozialdemokratije móžemy prawje jažnje ſpóſnacž, hdyž ſebi roſpominamy, ſchto ſu ſozialdemokratizy ſchczumarjo wo naſchej wėrje prajili a kaſte nahlady ło w jich piſmach a nowinach ſjewja. Tute jich wuprajenja dyrbja na ſjawne pſchicē a ſnate bycz, ſo njeby ło naſch lud ſmėrował, hdyž ſozialdemokratizy ſchczumarjo wo „wėrje jako privatnej wēžy“ powjedaja a jemu ſa mjelczecž ſpytaja, ſo ſu woni wopravdže njepſcheczjeſo wſcheje po-božnoſcze. Naſch lud dyrbi ſpóſnacž, kaſti bjeſbóžny duch w tutych ludžoch bydli, ſo by ło ſ krutej wolu podał na wojowanje pſchecziwo tutemu njepſcheczjelej, kiž čže nam naſch najſwjecziſchu wėru rubicž.

Bjeſbóžnoſcz ſozialdemokratow ło pokajuje

1. w jich wuprajenjach wo Bohu a wėrje.

Sozialdemokratifke nowiny wot 12. julija 1883 piſaja: „Roſum a wėra do Boha ſtej dvě wēžy, kotrež ło wuſamfujetej, teho dla pola pſchewėdczeneho ſozialdemokraty wėra do Boha ſama wot ſebje padnje.“ Haj Dūſſeldorſke dźełaczėřſke nowiny ſamo myſle wo pařchonſkim Bohu „džiwje“ mjenuja, kotrež ſu žyle „bjeſ nēkaſteje wažnoſcze ſa naſ“ a „ſchłódne“, a pſchiſtaja: „Schto wėri dženſa hiſčesze do teho stareho Boha, do ſpodžimnych powjeſczow biblije, do wuczbow wo čłcwiſkim byczu Božeho ſyna a do wēczneho žiwjenja?“ (10. junija 1890).

Se žedženjom „Zūrichſki ſozialdemokrat“ (25. meje 1880) ho-džinu woczafowaſche, hdžež budže „Wóh ſ hłowow čłowjekow wu-hnaty a hdžež budža njebeſa tamneho žiwjenja jako wulka lža pſchipoſnate“, tamne „njebeſa“, kotrež ſu po ſłowach „ſozialdemo-frata“ (15. febr. 1883) „ſwoju dživnu móž ſhubile“, kotrež Bebel „jandželam a wróblam“ pſchewoſtaji.

„Kólnſke dźełaczėřſke nowiny“ (1890, čžo. 51) mjenuja njebeſa „mėřto bajkow“ . . . „Tam hortach“ njeje ničto druge hač „mokre mróczjele“ a „duſcha“, kiž bė tam „horje ſlecžila“, by „jenož pravu ſmorkawu (ſchnupu)“ nabhka.

Wopravdže: po myſlach ſozialdemokratow je Wóh, knjeſ nje-bjeſow a ſemje, wotſadženy, kaž to Liebknecht w Halli ſ tym wu-praji: „My ani w njebeſach ani na ſemi knjeſtwa njepſchipoſna-wamy“, abo, kaž hižo pſched wjažy hač dwazeczi lėtami nowiny „ludowy ſtat“ (aug. 1870) wuprajichu: „Lud čže Boži ſyn bycz!“

Hdyž ło 30. mėrza 1890 w kaſholſkim muſiſkim towařſtwje w Gladbachu pſchednoſchł wo Božim byczu mėjeſche, ſozialdemokrat roſnjemdrjeny na pſchednoſchėrja ſawoła: „Ty čžeſch Boha ſa-fitacz? Ty ſy jebał!“

Čapoczatł dezembra ſańdženeho lėta bė ło w Barlinje ſhro-madžina ł ſažoženju póľſkiho ſozialdemokratifkeho towařſtwa ſeſchka a w njej po nowinach „Germania“ dźełaczėř ſwoju poľnu piwowu ſchleńžu poſbėhny a dźeſche: „To je naſch Wóh!“

W poředzenju fejma (13. meje 1890) febi to fozialdemokratiski sapóftanz f Bollmar fa czefcz pſchiliczi, fo jecho „póhana“ mjenowachu.

Hdžež řo byczę Wože bjesbóžnje přęje, tam njemóže wo „wěrje“ rěczę bycz. Sa fozialdemokratow řu teho dla wěry „jenuž ſabłudženje człowſkeho póznacza“ (nowiny „do přędka“, 4. okt. 1876). „Teho dla by“ — kaž Barlińske ludowe nowiny kónz auguſta 1890 piřaja — „hizo wjele lępje byto, hdy bychu řo dżęczy wjazy w nabožinje njerořwucziťe“.

S hordofcju Bebel w poředzenju fejma 1872 wupraji: „Muž, kiž je řo f pſchępytanjom a wunamaťanjom nowiřchich wędomofcjom řejnať, njemóže wjazy do wuczbow zyrťwje wěręcz.“

Tón řamny praji w poředzenju 23. jan. t. l.: „Nabožina je jenuž řędť lud wuzřzacž.“

Kólniſke dżęlaczeriřke nowiny wot 17. męřza 1889 piřaja: „W nařchim częřu, hdžež řo ſe wřchęť bokow najmóžniřke řędťi naľožuja, ſtary fabľazu wěru wobtwęrdżicž. Hdžež je pola wyřbóťich a niřkich ta myřľ, fo móže jenuž ſtara wěra ľ řdżęřenju trónow pomhacž, w tajřim częřu je wořębie pſchilicznofcž, njewěrnofcž a ſtrařchnofcž tajřęje myřľę dopoľaľacž.“

A dale: „Kaž řęťřęje řchťo fozialdemokratiski wuczbje řo bliži. řlepa wěra řo řama wot řębie řhubjuje... Muřny řęžęhwť pať potom je, fo tón, kiž je ľ tajřemu póznacza pſchilicřoť, f towarřtwa wěrjazyřch wuřtupi.“

Teho dla febi fozialdemokratiska řhromadżisna w Mnichowje 13. auguſta 1872 „wuřtupjenje f řrajneje zyrťwje ſa wřchilicřich fozialdemokratow řadasęę, kořřiz dżę — kaž ſakite dżęlaczeriřke nowiny kónz meje 1890 piřachu — napſchęczę wěręje ľ wulfemu řbožu bjes kóždeho częcza ſteja“.

25. januara 1890 řo Liebknecht wupraji: „Nowa religija ſa lud je fozialdemokratija.“

Bjesbóžnofcž fozialdemokratow řo poľaľuje

2. w ičh hidženju řchęřęczijaniřkeje zyrťwje.

„řchťo dha je řchęřęczijanřtvo?“ řo fozialdemokratiski piřmo, w Lipřku wudate, prařha a wotmolwi: „Kaž kóžda nabožina człowřki řkuff!“

„řchęřęczijanřtvo a fozialdemokratija — piřke „ľudowy řtat“ wot 9. męřza 1874 — řęjitej febi napſchęczimo kaž wohen a woda.“

Kólniřke dżęlaczeriřke nowiny piřaja, fo „je řo zřľa powjeřęč wo řtwórbje řwěta ſe wřchęmi druhimi wuczbami wěry a řęwjenji wot wędomofcęje ſa baľku řpóřnaľa — a duž maju tele nowiny ſa ľępiřke, řo wot řchęřęczijanřtwa wotwobrocżicž a řo ľ řwobodnje myřľlazym pſchilicznofcž“.

„Wěry řchťalt řchęřęczijanřtwa“ je napiřmo fozialdemokratiski piřma. W ſawodže řteja řľowa: „řchťož to, řchťož to piřmo wulfaduje, f woprawdżitofcju pſchiruna, budže řo na pſchęzo wot řchęřęczijanřtwa wotwobrocżicž, doľelž rořwivanju człowjeřtwa řadżęwa. To dozpęcz je wotpohľad noweho naľkada tuteho piřma.“

Kólniřke dżęlaczeriřke nowiny (16. junija 1879) řu wořębie řahorjene ſa Darwinowu njęľřęřęczijanřku wuczbę, kiž „moľaiřku řhřtoriju wo řtworjenju řwěta tať do řabľanja pſchinjeřę, fo řo wjazy řhrabacž njemóže, to je wuczba, pſchęczimow koťreřž je wřchťo řchęřęťotanje, wřchťo jędpluwanie duchownyřch bjes řaczilicęza wotľaťo“.

Düſřelđorřke dżęlaczeriřke nowiny řwojim czitarjam piřaja, fo „řiřęčęje zenje wěry byľo njeje, kiž by řchęřęczijanřku wěru w hidženju hinať wěrjazyřch pſchęťřęchilila“.

„To wřchťo hinať njeje a dyrbi řo řjawnje wupraječ — ľęřtuję Žüričřki fozialdemokrat wot 25. meje 1880 — řchęřęczijanřtvo je najhóřřchi njępſchęczęľ fozialdemokratije. Kaž je tajřa wróťna něra, kaž je řchęřęczijanřtvo, řo f zřľa jenuž pſchi wulfim řkaženju człowjekow pſchęd 2000 ľętami řakorjenęč a řo rořřčęřęč móhľo, je wona wot teho częřa pſchęzo ſa tym řtejalla, řubjenřtvo a nuřu niž ſe řwěta pſchinjeřęč, ale ſa řwoje wotpohľady a ſa pſchilicřęčę řwojich druhich řřęchow a řľofcjom wuwużiwacž.“

„Pucž, koťręž je řchęřęczijanřtvo řchťo — ľudowa tribüna wot 4. januara t. l. praji — je macžany f řřwju jecho woporow, je f rořpadanřami řanicženeho człowřkeho řboža pořřpany.“

„Čęřť — tať piřke řapocżať ľęta 1886 fozialdemokrat — je jenęčľka pſchilicřojna paľřchona w zřľęj řchęřęczijanřkej zyrťwi. Wjęťřchich njędocżinkow kaž tyřh, kořřiz řo patriarchojo atď. mjenuja, řľoncżko ženje wobřwęcżiko njeje.“

„řamóžnofcž duchownřtwa, kiž řo dženřa řiřęčę hufťo w dżęlaczeriřke řwojibe poľaľuje, pſchęwinyčž, dyrbjať nadawť kóždeho

řprawneho fozialdemokraty bycz“ — prařa w řřefelđę wulfhadżęze fozialdemokratiski nowiny wot 7. februara 1891.

(Pofťracżowanie.)

Řořľad w nařchim częřu.

S nęmřřęje naraňřęje Afřiki pſchilicđę řrudna powjeřęč, fo je wotdżęlenje kolonialřkeho wóřřka pod namjedženjom ľieutenanta řelewřkeho wot njępſchęczęľneho czorneho roďa Wařęęe nadpajene a nimale zřľę řanicžene. Wařęęe byďla w polńozy řhřařřękeho řęľora a řu jędny najdżiwřřchich czornyřch ľudow, kiž řo f wjęťřch a jenu wot rubjeňřtwa žiwja.

Řęžęřo je wulfę maneřry wokoľo řařřęľa wotdżęřčať a řo wot tam do Erfurťa poľať, hdžež bu f niřdy widżenej wjęřęľofcju poľwitany. Wo bařęřřch maneřrach řhřonimy řiřęčę řľęďowazy řęžęrowy rořřud: „Bařęřřy wojazy řu wřchť moje wocżakowanja pſchęťřęchili a ja budu jich wot nęťka bjes najľępiřchich zřľęje řęmřřęke řtajicž.“ Na maneřrach praji řęžęřo hufčęřiřch: „Nęřchťo ľępiřkeho řřym poręďto w mořim žiwjenju widżať.“

řędnata řařnja. Dżiwnje řľinczi to napiřmo a toľa je prawe. W řęndżęľřkej řęřęke pſchęd 200 ľętami duchowny žiwny f mjenom Uřher, kiž bę řnaty jako dořny řwęďť řwojeho řnjęřa, jako njęřpóřřniřny řwěryň řľużownik zyrťwje. Wóřřy bu ſa wřřčřřkeho řiřkopu wuřwoleny; w tutym řařojniřtwe męřęřke wuczbę a žiwjenje wřchilicřich duchownyřch zřľęje bliřřęje a dalofęje wokolńofcęje wobľędżbowacž. Teho dla wotdżęřčowarřke wopřtowanja zyrťwjom tu a tam w řraju, kaž bę nęřdy řawoľ cziniť, kiž tež męřta pſchęczahowarřke a bratrow wřchudę wopřtowanęke. Ľle hdy by Uřher do jeneje řwojich wořadow pſchilicřoť, by řtajnje wřchilicřo w najľępiřchim porjedęe namaľať, pſchęťož wón řęřęke řwóľ wopřť duchownemu a wořadęe přędny řęwif. řwonny řwonjachu tať řjenje, přęďať přęďowanęke tať móžnje, wucžęř wucžęřke ſe wřchęj ľubořęju a wořada řadżęřza řo tať deręje, kaž jenuž bę móžno. Ľle nařch řiřkop wóřřy f tajřim wopřtowanjom wjazy řpokojom njebę. Wón řhřęřęke řo na ľępiřke warřnje wo řchęřęczijanřkim žiwjenju w řwojich wořadach pſchęřwęcđęczęč. Duž řwobľęka řo kaž pſchęřęř, wřa febi pſchęřęřřki řij do řuki a wopřtowanęke bjes teho, fo by jecho nęřchťo řpóřnať, řwoje wořady, řařtupi do řarřřich domow, řęďęřęke kaž pſchęřęř njędżęľu tu a tam w Wóžim domje a pſchilicřľucharřke, rěczęřęke f ľudżimi a wuwoprařčowanęke řo jich. řřchilicři tajřim wopřęčę doľta hufťo zřľę hinařchi řaczilicęč wo jenej wořadęe hufčę přęjedy.

Nęřdy pſchilicđę tež ľ pobožnemu duřchowpařřęřęj řutherřord. řizo bę řľoncżko Wóži domčęľ řchťo, jako řobotu kaž pſchęřęř w řarřřim domje řařtupi. řchęczęľniřwe powita jecho řararřka a da jemu jęřęč a pičę. Doľelž bę řobotu wjęczęř, řo řutherřord řam zulfniřęj njępofaľa, ale wofťa w řwojeř řtudowanęj řřtwicżřy a męřto njeho dżęřęřęke řararřka f dżęczimi a f cęęęľdżu wjęczęřornu modlitwu. řo wuřpęwanju řhęřľuřřha wucita jędny pſalm, wuľľadowarřke jón a wobroczi řo řľoncżnje tež na nařchęho pſchęřęřę, kiž na řhachľowęj řawzy řęďęřęke, f tym prařčęňjom: „Ľ nęťľ, ľuby zulfniřo, dajęę tež wy mi jeneho wotmolwjenja. Tu w nařchim pſalmje je rěcz wo řnjęřowym řakonju. Duž prařęčę mi, řęľko řařnjow ma řnjęřowym řakon?“ — „řęďnacęę“, wotmolwi jej pſchęřęř. Na to woprařčha řo maľęho řchęřęčľęťneho řanka: „Praj mi ty, řęľko řařnjow je?“ a wón rucę wotmolwi: „Dżęřęč“.

Nęťľ pať řararřka ſe wřchęj řhřtuořęju a ľubořęju tamnemu pſchęřęřęj do wutrobny rěczęřęke: „Njeje to řrudnje, fo wy tať maľo wo Wóžim řľowje węřęčę; řęčę toľa řizo tať řary a macę řchęďżiwne wľořy. řchťo wę, řať wóřřy wař nařch řnjęř wotwofa. Wřóczęčę řo a wopomńęčę, řchťo ľ warřčęmu męřęj řľużi, přędny řacž je pſchęřęřęčę!“

Sa nóžny wotpocżinť řęřęke pſchęřęřęj řřtwicżľa řhotowanu, kiž runje wřľę řutherřordowęje řtudowanęje řřtwy ľęřęřke. Tam bu Uřher wot řararřki domjedžený. řako řęřęke wřchilicřo wocżilicřnyľo, padny zulfniř na řwoje kolena a řapocża řo nutřnje modlicžľ! Wón modľęřke řo ſa řrala a ſa wřřčřnofcž, ſa wřchęč řiřkopow a řararřow, ſa wřchť wořady a duřęke, ſa wřchť wudowy a řřroty, ſa wřchęč řrudnyřch a řřřřnyřch, řhřoryřch a mřęřazyřch. řutherřord, kiž řiřęčę na řwojim přęďowanju dżęľaľęke, řęřęke kóžde řľowęčľo tuteje wřřčřřimęřchniřęke modlitwy řrořřmiť a jako tamny f řamjenľ wóťřę řwoju pſóřtww řľoncżi, řaľľapa řutherřord do jecho duri a řařtupi ľ njemu f tymi řľowami: „Wy njeřęčę tón pſchęřęř, wo řo-

trymž je mi moja mandželsta powjedala; prajče mi wasche prawe mjeno! Tajteje modlitwy ja hišče ženje klyšchal nješym." Hošč drje prošesche, so by swoje mjeno samjelczecz smět, ale wscho nicžo njepomhašche; duž skoncžnje wotmolwi: "Sa šym Usher!" Wjebely wita jeho nětk Rutherford hišče juntrócz, ale jeneho sarunanja šebi žada. "Wy dyrbicže jutije mojej wošadže předomadž a Wože kłowo pschpowjedadž."

Njedželste ranje sašwita; bórny swony swonja a wošadu te mšchi wołaja. Rutherford dže s zušym předarjom do kapalnje, faračka pak s džeczimi a czeledžu na farste město, klěžy runje napscheczimo. Wo nutrnje hnuzajej modlitwje sapoczńje předat wo šakonju a wo Wožich džekadž kasnjach rěczecz, ale bórny wjedže šwojich pošlucharjow se stareho šluba do noweho a předuje jim wo jednatej kasni, kiž je wyschšcha a waznišcha hacž tamne džekadž kasnje stareho šluba, kiž steji šapišana w ščenju Šana na 13. stawje w 34. šchtuczzy: "Nomu pschifasnju dam ja wam, so byščeže šo bjes šobu lubowali, kaž ja waš lubował šym, so šo tež wy jedyn druheho lubujecže", wón rěči wo kichescžijanow wěrje, lubošči a nadži, wo tych tjoš; ale ta lubošč je najwjelšcha bjes nimi. (1. Cor. 13. 13)

Jeno na šklenzu, Šano. Šan Rörbar bēšče šyn pilneho džekadžerja, kotryž bēšče šebi psches šwoju pilnošč a šlutniwošč telko nahromadž, so moželšče šwoje džeczi derje wotczahnyč. Dofelž chzyšče Šan rady želesolijerstwo nawuknyč, bēšče nan jeho k mišchtrej do wuczby dał, kiž bēšče psches šwoju wustojnošč w rjemješle wuwolany. Šola njebēšče jeho bjes hrošy do tamneho domu šastupicž widžal, dofelž wjedželšče, so šo tam ščetro jara palenz lubuje.

"Wjer šo na ledžbu", wón husto k njemu džesche, "so k ničemu nawabjeny njebudželš, ščtož je pscheczimo twojemu šwedomju".

"Njeměj štracha, nano", napscheczimi pachol, "Woh može mje wšchudžom wobarnowadž", a tak našlupi šhrobly a pošny nadži je šwoje štrachne město. Šnydom wot špoczatka mješsche dla šwojeje šdžeržliwoščje wjele njepscheczjelstwa bjes šwojimi šobudželadžerjemi šnjescž.

Šunu Franka, jeho najhóršchi pscheczimnik, k njemu rjekny: "Tak šwojeje hlownički tola hišče žadyn s tych hólczatom, kotšiz šu pola našcheho mišchtra byli, byl njeje, kaž ty."

"Šo mi žel cžini", Šan s krotka wotmolwi a chzyšče woteičž. Šola Franka, kiž bē šebi pschedewšal jeho šawješč, njeda jemu přecž "Njebudž hlupy", džesche wón, "pój šobu do korežmy".

"Wichal wēšče, so žaneho palenz njepiju", Šan napscheczimi.

"Hluposč, hólče, pój, jeno na šklenzu, šlubju tebi, so cže potom na pokoj wostaju, chzu ja tebe šaplaczicž."

"Ščtož kupuju, šam šaplaczju", Šan mernje wotmolwi.

"Ala, chžesč drje hišče s wyšoka byčž", šmješsche šo Franka, "wēšch ty ščto, moželšch džē dha ša mnje šaplaczicž".

"Derje", džesche Šan, "džicže pschezo do korežmy, tež šnydom pschiindu a wam šklenzu po mojim waschnju pošicžju".

"Šklenza je šklenza", šmješsche šo Franka; šo wjebelo nad šwojim štutkom štupašče se šwojimi towaršchemi k korežmje.

Hišče njebēchu tam došli, doščahny jich Šan jachlo. "Ššym wam šklenzu po šwojim waschnju šlubit" prajizy, hřabny do šaka a wucžeže mały, kulojty šchpihel, kotryž Frankaj pošiczi.

"Ščto s tajkej hluposčju chžesč", šawoła tuton njembry.

"Wohladajče ras do njeho", džesche Šan.

"A potom?"

"Nó, ščto dha widžicže?"

"Koprocžerwjene woblicž", šchepny jedyn s tych, kotšiz pōdla štejachu.

"Wo tajke šklenzy njerodžu", bōrcžesche Franka.

"A ja niž wo wasche", džesche Šan a šo wotšali.

"Ščeže hižo hdy tajkeho blašna widželi", prašesche šo Franka šo k šwojim towaršcham wobrocžo.

"Tōn tak hlupy njeje", wotmolwi jedyn. Franka pohladny hišče juntrócz do šchpihela a dyrbjesche šam k temu štejecž, so jeho cžerwjene rozšute woblicžo žaneho krasneho napohlada nje-mješsche.

"Nó, Franka, ščto s tej drohej šklenzy šapoczńjesč", woprašča šo jeho jedyn džekadžer.

"Šchowam ju šebi, doniž njemōžu bjes haniby nuts pohladadž", wotmolwi Franka s cžicha.

Šklenzy, kotrež bēšče Franka hewał lubował, wjazy do jeho ruki njepschindžechu, a hdyž bēšče šo něščto cžaka minylo, bē wón kaž by žyle pschewtorjeny byl. Franka bē s wonka a s nutska nowy cžlowjek. (Šo němškim.)

Wušklyščenje modlitwy. A budže šo ščadž, so předy dylžli budu wołacz, chzu ja wotmolwicž, hdyž hišče rěčža, chzu ja jich wuškyšhecž. Šef. 65, 24.

W twjerdžišnje Šlag hižo lēta dołho obrista s M—ch jatny ležesche. Wón bē šo wšchelako pscheczimo kralej Wjedriče Wihelmej III. pscheshot a njebē pschiklušnosče šwojeho wojeršteho šastojništwa pschezo prawje dopjelnik. Wšchitke pošphty a proštwy wo jeho wušwobodjenje bēchu hacž dotal podarmo byle; duž tež junu w šwojim jastwje wo džiwnyh a špodžiwnyh wuškyščenju modlitwy cžitawšchi pschi šebi rjekny, so bē hižo wjele wo šwoje wušwobodjenje cžinił a šo prózował, ale so njebē hišče ženje wo nje prošyl. A hnydom padnyšchi na šwoje kolena šo nutrnje nadlesche a Šoha horzo prošesche, so by jemu s jastwa wupomhał a jeho šwōjbje jeho wrōcžo dał. Našajtra bu psched kommandantu twjerdžišny powolany. Tuton jemu wošjewi, so je wot krala šameho napišonu pschifasnju dostał, po kotrež ma jeho hnydom pušchecžicž a jemu šwobodnošč dacz. Obrista s wulkim špodžiwanjom a pschekapjenjom tutu powješč šaklyšcha a šhwatašče teho Šnješa šhwalo k šwojej šwōjbje. Tuta bē runje tak pschekapjena, hdyž nan šašo k njej šastupi, a njebē šebi hižo dołhi cžak wjazy wožila, wo jeho wušwobodjenje šo prózowadž. Šak pak bē pschischto, so bē jeho kral njenadžuizy pschi tym wšchem wobhnadžil? Našch njebjelki wōtz wē, niž jenož, ščtož potrebamy, ale tež ščtož budžemy trjebacz a wo cžo jeho prošycž budžemy, hišče předy hacž šo k njemu wołamy a bē pschi šebi wobšamtnyl, kaž bu hižo prajene: a budže šo ščadž, so předy, dylžli budu wołacz, chzu ja wotmolwicž, hdyž hišče rěčža, chzu ja jich wuškyšhecž. Šo tym šlubjenju bē temu obriscže cžinił.

Kral, kiž bē šebi nohu šlemił a runje šjory w Šarlinje ležesche, njebē junu w nozy ša dołhi cžak wušnyč mōhl, bē pak škōncžnje po šwojej nutrnej modlitwje šmērnje wušnył. Šako bē na ranje pošyljeny wozuczil a Wože škōncžlo na jeho kožo šwēcžesche, bē jemu rjane šłowo teho Šnješa do myšlow pschischlo: Lubujče waschich njepscheczelow, žohnujče tych, kiž waš pošleja, cžinče dobrotu tym, kiž waš hidža, prošesče ša tych, kiž wam ščtodža a pschicžehaju waš. "Ša šam njewēm", powjedasche kral šwojim pscheczelam, na tajke waschnje mi runje tuto šłowo do myšlow pschindže. Na to pošlyšch šebi a rošpominach: ščto je mi najbōle njepscheczelnjwe napscheczjo štipil, mje najšlubšcho šranil a najbōle hñewał. Temu mōhl drje wodacz a jemu wjebelo ščinicž. W tych myšlach bē šo na tamneho obristu dopomnil a hnydom da šebi pjero a tintu pschijnescž a napiša pschifasnju, so bychu jeho hnydom wušwobodžili a pušchžili. Tuta pschifasnja bu, bjes teho so by něščtō s kralowych šlužobnikow a šastojnikow wo něščto wjedžal, wotpōšłana a bē tamny džēn do Šlaga pschischla. Šako šyn wušwobodjeneho do Šarlina pschischeschi šo kralej w šwojim a tych šwojich mjenje poščakowacz chzyšče, ani wōjnški ministar a drusy wo tej wēzy nicžo njewjedžachu a hadle něščto wo njej šhōnichu, hdyž šynowu proštwu kralej wošjewichu. Tuton da jemu prajicž, so jeho naney pscheje, so by nětko se šwojej šwōjbu šašo šjednocženy šbožownje žimy byl a so je jemu wscho wodał a wšchitko šapomnil.

Wumrjecž nawukn wot stareho Šimeona! Měj Šimeonowu wutrobu, jeho woczi, jeho ruzy, jeho rt: jeho wutrobu, kiž by šo šradowala na pošelštwje wo Šesufu, jeho woczi, kiž bēšchtej Šesufa pošnalej, jeho ruzy, kiž byšchtej jeho wopšchijałej, a jeho rt, kiž by jeho šhwalił. Šak počehnjesch šmērom k njemu!

17. njedžela po šwj. Trojizy.

Njedžela	Lukášcha 14, 1—11.	Ephešičich 4, 1—6.
Wōndžela	Ruthy 1, 1—22.	2 Thešalonšičich 2, 1—12.
Wutora	= 2, 1—23.	= 2, 13—17.
Šsrjeda	= 3, 1—18.	= 3, 1—18.
Šchwōrtk	= 4, 1—17.	1 Timotheja 1, 1—11.
Šjatl	1 Šamuela 1, 1—20.	= 1, 12—20.
Šsobota	= 1, 21—2, 11.	Ššalm 36.